

МИ ТУТ: [HTTP://WWW.KMPZT.ORG.UA](http://www.kmpzt.org.ua) НА ФЕЙСБУЦІ — У ГРУПІ "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

7 років трагедії під Іловайськом

29 серпня – трагічний для українців і нашої держави день, коли 29 серпня 2014-го року під час російсько-української війни наш ворог дуже яскраво продемонстрував свою лють по відношенню до нашого народу і свою підступність. Хоча почалось те страшне трохи раніше. Ось як подав «Укрінформ», зокрема, про це 29 серпня цього року в матеріалі «Сьома річниця Іловайської трагедії: головні факти»: «В ніч з 23 на 24 серпня 2014 року відбулось наймасштабніше пряме вторгнення збройних сил країни-агресора на територію України. У плани Москви не входило здавати важливий стратегічний пункт, тому вона кинула проти українців свої регулярні війська. На момент вторгнення сили ЗС РФ склалися з дев'яти батальйонно-тактичних груп: 3500 осіб особового складу, до 60 танків, до 320 БМД (БМП), до 60 гармат, до 45 мінометів та 5 протитанкових ракетних комплексів. Вже 24-25 серпня батальйони МВС України «Дніпро-1», «Миротворець», «Світязь», «Херсон», «Івано-Франківськ», Нацгвардії «Донбас» і сили сектору «Б» потрапили в оточення».

І далі, про те, що відбулося 29-го серпня: «За офіційними даними, під час Іловайської операції і подальшого розстрілу в так званому «зеленому коридорі» 366 українських воїнів загинуло, 429 – дістали поранення різного ступеня тяжкості, 300 – потрапили у полон...». **У всій країні, і в Кривому Розі, зокрема, ми відзначили День пам'яті захисників України, котрі загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави.**

Аби подивитися, як все тоді, 7 років тому, відбувалося, треба зайти ось сюди (<https://www.radiosvoboda.org/a/video-ilovaysk-khronika-otocheniya/31433891.html>), де є матеріал «Іловайськ. Хроніка оточення»...

БУДЕ ТЕПЕР, ЯК І БУЛО?..

Після смерті міського голови Кривого Рогу Костянтина Павлова 15 серпня цього року його обов'язки мав виконувати секретар міськради Олександр Котляр. Але останній скликав на 25 серпня позачергове засідання і... відмовився виконувати обов'язки замість померлого. Його підтримала більшість. Так само більшість проголосувала за нового секретаря, котрий за сумісництвом повинен виконувати обов'язки міського голови. Ним став Юрій Вілкул, який керував містом, починаючи з 2010-го року (ще за часів правління в Україні Віктора Януковича), десять років.

Тож, виходить, що все тепер буде, як і було?

Знову Кривий Ріг буде опиратися волі українських правителів із центру (як це, наприклад, сталося кілька років тому, бо декомунізацію провели в місті лише з волі Дніпропетровської облдержадміністрації)?

Знову Кривий Ріг буде вперто відкривати нові кар'єри з метою розробки покладів різних металів і не дбати про належний захист природного довкілля, включаючи навіть заповідні території?

Знову в місті буде панувати серед людей у публічних місцях усюдисуща мова агресора, а не державна, а україномовну газету (чи журнал) надзвичайно важко буде знайти навіть у центрі міста?

Знову буде...

Втім, наші читачі (і не тільки з Кривого Рогу) й самі дуже добре знають, як і кому жилося в ті минулі роки (як перед російсько-українською війною, так і під час неї). Для цього достатньо переглянути минулі числа газет «Промінь Просвіти» і «Промінь Просвіти Є» за ті роки, навіть – лише заголовки матеріалів..

Світлина розміщена за посиланням: <http://kryvoy.blogspot.com/2014/06/2002.html>

Світле слово від серця

ПЕРЕДУТТЯ ОНОВЛЕННЯ

Сховала ніч Україну під крило.
Міста – в тривозі. Журиться село.
«Що принесе нам день новий?» – питають
Усі, кого зненацька обпекло
Зрадливе сьогодніня.

Ніч – не фінал. Це пауза. Та все ж
Тривожно тим, хто в світі звичних меж
Роками жив... Гротеску забагато.
Та ранок прийде в сяєві одяг
Нових пізнань...

Вночі народить хтось нові рядки,
А хтось дітей зачне. Нові стежки
Нам креслить мудрий Час на мапі долі,
Але війна і розбрат, як вовки,
Шматують горде серце Батьківщини.
Час рішень. Як іти? Куди? За ким?

На ранок мальви створять казку знов –
Про дружбу й щирість, віру і любов.
Дніпро складе мелодії прекрасні.
Ми скажем: «Хаос нас не поборов».

Серпневий ранок. Тиша світом йде.
Чи ми колись згадаєм про Едем,
В якому народились душі наші?
Україна зустріча святковий день.

Це ще не повне щастя. Половина
Щемкого трунку в келиху діянь.
Втім... Йде в оновлень еру Україна.
Іде в майбутнє світ. А з ними – я.

Серпень 2021 року
Наталія ФЕДЬКО.

поетка, м. Дніпро, лауреатка багатьох
конкурсів і фестивалів,
авторка п'яти поетичних збірок

Пам'яті Ігоря Володимировича Шелевицького: про діяльність на тлі кінопоказів Docudays UA

У ці дні, коли ми в Україні святкуємо 30-річчя Незалежності, свята справа – згадати людей, які були з нами, які створювали (свідомо чи несвідомо) унікальні умови, щоб демократичні процеси в Кривому Розі відбувались, не дивлячись на величезну бюрократизацію і цинізм місцевої влади.

Серед таких людей був Ігор Володимирович Шелевицький, доктор технічних наук, завідувач кафедри Державного університету економіки і технологій, який помер 22 серпня.

Жахливу звістку про його смерть я побачив у ніч з 22 на 23 серпня. Не вкладається в голову, що цієї розумної і суспільно активної людини вже не стало. Його дружина, Вікторія Шелевицька розмістила на Фейсбукі свій трагічний пост:

«Нестерпний біль, смуток, відчуття безвиході... 37 найщасливіших років мого життя... Розумний, красивий делікатний, ерудований – одразу покоровив моє серце назавжди. Надзвичайний співрозмовник, уважний, закоханий, здатний на неймовірні вчинки, а згодом – тато, якому міг позаздрити будь-хто із ровесників наших дівчат. Дякую тобі, мій любий, що подарував мені кохання, щастя, любов, відкрив для мене весь світ...».

Надзвичайно важко писати про Ігоря Володимировича після таких слів, але на ноті пошани до пам'яті про нього, на ноті вдячності за всі добрі справи, які він зробив для жителів Кривого Рогу, для університетів, де він працював, спробую згадати невелику дециму про допомогу, яку він надавав особисто, починаючи з 2008 року, коли ми, просвітяни і правозахисники, готувались і проводили мандрівні кінопокази Міжнародного фестивалю Дні документального кіно в Україні про права людини (Docudays UA)...

У 2009-му наша команда просвітян і правозахисників (тоді – Криворізьке міське об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка) проводила кінопокази документальних фільмів про права людини в Криворізькому педагогічному інституті вперше. Ігор Володимирович допоміг

переконати ректора Я.В. Шрамка в необхідності розширених кінопоказів на декількох кафедрах. Майбутні педагоги виявились вдячними глядачами, які порівняно активно обговорювали фільми після переглядів. До організації кінопоказів долучались студенти, працівники студентського клубу і працівники ІТ-лабораторії, яка підпорядковувалась Ігорю Шелевицькому. Десь на п'ятий рік проведення Мандрівного фестивалю ректор Я. В. Шрамко висловив думку, про можливість чи необхідність створення кафедри, яка спеціалізувалась би на підготовці фахівців з медіаосвіти та документального кіно.

Найяскравішими спогадами тих років були покази таких документальних фільмів, як «Любіть мене, будь ласка» українського режисера з Криму Валерія Балаєна, «Інший Челсі» – німецького режисера Якоба Пройса, «Шахта №8» – естонської режисерки Маріанни Каат.

А в 2015 році ми провели Мандрівний фестиваль у той період, коли відбувались вибори міського

голови, і навіть влаштували і фотовиставку у вестибюлі приміщення міськради, яке захопили протестуючі проти фальсифікацій на виборах криворіжці, та ще й разом із Богданом Рижаким, викладачем з КДПУ.

Ігор Володимирович допомагав і в підготовці розкладу для показу фільмів разом із інститутськими працівниками, і фестиваль ми проводили максимально ефективно, з огляду на відвідуваність і цільову аудиторію.

В тому ж 2015-му ми зняли підсумковий ролик з допомогою Євгенія Ткаченка, який в наш час веде великий сайт Громадського телебачення Кривого Рогу. Ігор Шелевицький дав інтерв'ю на вході до криворізької міськради про підсумки Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA. До речі, на виборах міського голови Кривого Рогу тоді мав великі шанси перемогти Юрій Милобог, якого підтримувала в тому числі й команда з Криворізького педагогічного інституту.

З Ігорем Володимировичем Шелевицьким я зустрівся і на Майдані в Києві в грудні 2013 року, коли три дні (13, 14 і 15 грудня) разом з керівниками нашої громадської організації («Криворізьке міське правозахисне товариство») Миколою Коробком і Петром Лисенком брав участь в з'їзді Спільноти офіцерів України, який проходив у Будинку профспілок.

Починаючи з 2017 року, наше товариство проводило осінні Мандрівні фестивалі документального кіно в криворізькому економічному інституті Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Тоді в грудні, підсумовуючи рік, ми стали практикувати круглі столи по дотриманню прав людини в Кривому Розі, на які запрошували адвокатів, викладачів КЕІ КНЕУ, а також правозахисників, які брали участь у судових процесах після перших років Революції Гідності.

КОМЕНТАР, що проливає світло

The Andromeda Galaxy • Наш сусід

10.8.2021

• Осінь - ідеальний сезон для спостереження за нашим далеким космічним сусідом, галактикою Андромеди. Це єдина галактика, яку легко видно неозброєним оком з Північної півкулі. Це також найбільш далекий об'єкт, який видно без оптичної допомоги. Галактика Андромеда розташована на відстані 2.5 мільйонів світлових років (25 мільярдів мільярдів кілометрів).

Галактика Андромеда наближається до Чумацького Шляху приблизно на 120 км / секунду і неминуче зіткнення. Але не хвилюйтеся, цього не буде ще 4 мільярдів років! І навіть термін зіткнення викликає неправильне зображення: дві галактики проникатимуть одна в одну і гравітаційно деформуються, об'єднавшись для формування нової галактики - процесу, який займе сотні мільйонів років.

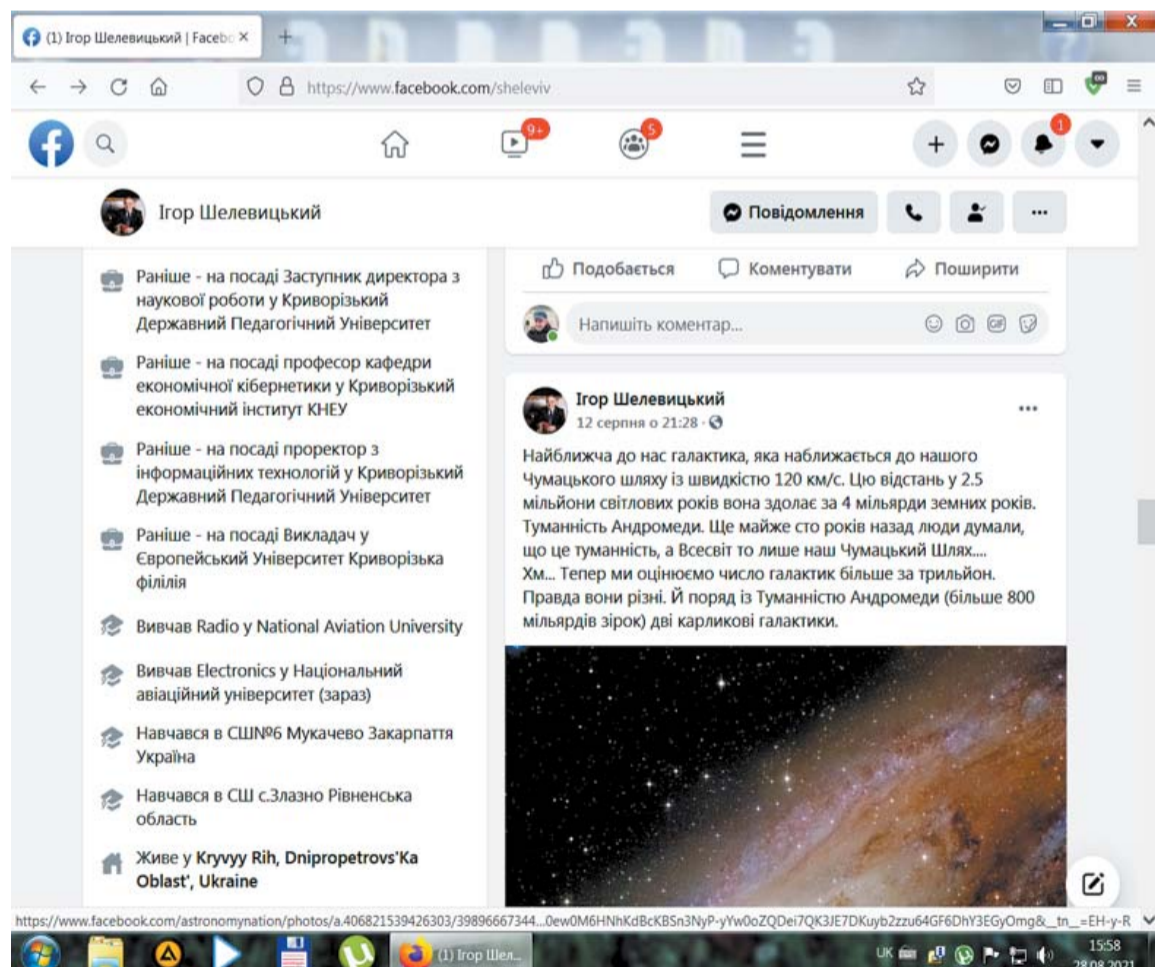
Галактики - це величезні групи зірок. Галактика Андромеда має близько 800 мільярдів до трильйона з них, влаштованих на диск, який вимірює 220,000 світлових років діаметром; наша галактика, Чумацький шлях, містить лише близько 300 мільярда зірок на диску, це просто 120,000 світлових років поперек. Андромеда - це спіральна галактика, вигнуті руки якої складаються з молодих зірок та пилу, які надають їй блакитний колір фотографій. Однак, спіральні руки дещо менш очевидні, бо ми переглядаємо галактику майже край. Андромеда також має кілька карликових галактик на орбіті навколо нього. Показано тут M32, (ліворуч центр) та M110, (правий нижній кут).

Галактика Чумацький Шлях та Андромеда - дві найбільші в Локальній групі, в складі якої близько 60 членів. А Місцевий осередок - це частина набагато більшого кластеру, Ланіакія або Місцевий суперкластер, який налічує близько 100,000 галактик. Але це ніщо порівняно з усіма галактиками у спостережному Всесвіті, який чисельність понад 1 трлн...

Мидовго думали, що Всесвіт складається з Чумацького Шляху, і що "туманність Андромеди" - хмара газу, що міститься всередині нього. Але в 1923 році Едвін Хаббл та астроном в США довели, що Андромеда була ще однією галактикою, яка знаходиться на відстані більш ніж мільйона світлових років (за його першою оцінкою). Хаббл показав, що Всесвіт добре розширився за межі Чумацького Шляху.

• Джерело та кредит зображення:
- Дані отримані з використанням камери МегаКам на телескопі Канада-Франція-Гаваї
- Зображення Жана-Чарльза Куїлландре (CFHT) & Джованні Ансельмі (Coelum)
- Мінімальна кредитна лінія: "Телескоп Канада-Франція-Гаваї / Коелум"
- Текст: - Аькан Планетарій Ріо Тінто
• Більше про Андромеду: https://www.cs.mcgill.ca/~wpcd/wp/a/Andromeda_Galaxy.htm

(Розміщено цей текст за посиланням: <https://www.facebook.com/astronomynation>)

КОМЕНТАР ІГОРЯ ШЕЛЕВИЦЬКОГО

Найближча до нас галактика, яка наближається до нашого Чумацького шляху із швидкістю 120 км/с. Цю відстань у 2.5 мільйони світлових років вона здолає за 4 мільярди земних років. Туманність Андромеди. Ще майже сто років назад люди думали, що це туманність, а Всесвіт то лише наш Чумацький Шлях....

Хм... Тепер ми оцінюємо число галактик більше за трильйон. Правда, вони різні. Й поряд із Туманністю Андромеди (більше 800 мільярдів зірок) дві карликові галактики.

«Русским миром» намагаються окупувати навіть українців за кордоном, – президент Світового конгресу українців

Президент Світового конгресу українців Павло Грод каже, що в Росії нині здійснюється етнічний геноцид проти українців методом зомбування та ізоляції. Зокрема, українці Росії були змушені припинити своє членство в СКУ через загрозу кримінальної відповідальності за зв'язки з так званими «небажаними організаціями»... Про це та багато іншого президент Світового конгресу українців Павло Грод розповів у «Суботньому інтерв'ю» для радіо «Свобода».

– Ми з вами зустрічалися востаннє, здається, у 2018 році. Після того ви не були в Україні. Завадив коронавірус.

– ...Але ми дуже часто організували різні онлайн-конференції з європарламентарями, з українськими міністрами, щоб постійно світ розумів, що діється в Україні, що війна триває, щоб гуртувати і підсилити міжнародну коаліцію в підтримці України.

– А якщо говорити про близькі речі? Наприклад, українці діаспори і «Кримська платформа»?

– Під час і після Революції гідності сильно докладалася наша діаспора, щоб світ розумів, що це є, щоб зрозуміли, чому йдуть ці протести в Україні. Інформаційна кампанія – це було дуже важливо. Друге, щоб наші уряди підтримували нову владу: коли втік Янукович, то зразу ми заангажували наших лідерів, щоб приїжджали в Україну, щоб підсилити авторитет нової української влади. Сьогодні «Кримська платформа». Ми стали одним із партнерів «Кримської платформи». Я виступав на форумі. І заохочували світових лідерів, щоб вони долучилися до цього. 46 країн – це є велике число. Але ми сподіваємося, що разом з МЗС ми зможемо збільшити цей список. І тоді далі будемо працювати, щоб її втілити в дійсність. Бо важливо, щоб світ знав, що це таке є.

– Стосовно українців у Росії. Не так давно Світовий конгрес українців повідомив про припинення членства своїх локальних організацій і провідників у Росії саме тому, що там запроваджено кримінальну відповідальність за зв'язки з так званими «небажаними організаціями». Людей визнають «іно-агентами». Виглядає так, що українцям в Росії заборонили спілкування з українцями світу?

– Це як геноцид етнічний проти українців. Сильна асиміляція і зазомбування. І вони бачать, що зв'язок зі світовим українством їх підсилює бути більш патріотичними. І вони це хочуть зупинити. І це є дуже серйозне питання для нас. Коли Росія проти нас діє, ми також готові стати сильні проти них. І тому ми в Росії останні два роки проходимо судовий процес, наші юристи в Москві судяться щодо цього рішення Росії, щоб робити з нас «небажаних». Між іншим, ми дуже багато навчилися, ми зрозуміли, що російська розвідка сильно працює, щоб протидіяти світовому українству. Не тільки Україні, але й світовому українству. Ми програли всі судові позови, які ми мали в Росії. Я думаю, що це нікого не дивує. І тепер наступний крок: ми будемо в Євросуді з прав людини це питання виносити. І це спосіб, як ми можемо повернути увагу до ситуації українців у Росії, і що Росія займається серйозними, грубими порушеннями прав людини в Росії, в Криму і на Донбасі.

(Закінчення на 3-й стор.)

Пам'яті Ігоря Володимировича Шелевицького: про діяльність на тлі кінопоказів Docudays UA

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

У 2019-му Ігор Шелевицький провів прекрасний семінар під час Мандрівного фестивалю документального кіно в Україні про права людини, присвячений інформаційній агресії з боку Росії, з детальним викладом дуже цікавих її моментів. А вже у 2020-му році, з огляду на коронавірусну ситуацію, ГО «КМПЗТ» проводила на Криворіжжі заходи восени в комбінованому форматі, але студенти ДУЕТу і кіноклубу «КМПЗТ» провели їх і в онлайн і в офлайн форматах. Сам Ігор Шелевицький високо оцінив фільм «WAR NOTE» з тих показів, складений і знятий за матеріалами учасників російсько-української війни.

Неймовірно шкода, що в цьому році, коли ми будемо готуватись до проведення 18 Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA у Кривому Розі, девіз якого «Повне одужання?», з нами не буде ані Миколи Івановича Коробка, ані Ігоря Володимировича Шелевицького – наших натхненників, організаторів, великих професіоналів у своїй повсякденній діяльності і лідерів українського громадянського суспільства в нашому місті... Їх величезну роль дуже й дуже важко переоцінити...

Олександр ЧИЖИКОВ, заступник голови Криворізького міського правозахисного товариства, координатор Мандрівного фестивалю Docudays UA на Криворіжжі.

На світліні: Ігор ШЕЛЕВИЦЬКИЙ під час Мандрівного фестивалю у Кривому Розі в 2010-му (з газети «Промінь просвіти» за листопад 2010 року)

PS. ВІД РЕДАКЦІЇ: 28 серпня відбулося прощання з цією видатною людиною біля стін Державного університету економіки і технологій, урну з прахом поховано на Центральному кладовищі Кривого Рогу.

(Продовження. Початок на 2-й стор.)

– Але разом із тим українці Росії ізольовані від зовнішнього світу. Так виглядає. До речі, приїздили вони на саміт «Кримської платформи» чи на 30-ліття Незалежності?

– Я не можу говорити про загально організовані громади. Очевидно, ми не хочемо розкривати щось, що буде використовуватися Кремлем проти них. Але я скажу, що вони стараються різними способами тримати контакт. І ми якось стараємося їх підтримати як не у зустрічах, бо є кримінальна відповідальність за це – зустрічатися зі мною чи з іншими провідниками Світового конгресу українців, – але будемо старатися їх підсилити. І один спосіб є те, щоб Євросуд з прав людини визнав це як неправильне рішення Росії, щоб Світовий конгрес українців був «небажаною організацією».

– Ви мали цього тижня зустріч з головою Верховної Ради, очевидно, з президентом, з іншими високопосадовцями. І, наскільки я знаю, дуже актуально постає для діаспори питання подвійного громадянства. До цього питання є як і прихильники, так і супротивники. Це непросте. Бо, наприклад, я не знаю, чи ви готові взяти подвійне громадянство...

– Я готовий (взяти подвійне громадянство – ред.)!

– А, наприклад, Христя Фріланд? Їй це вже, мабуть, завадить в роботі, так?

– Я думаю, що високопосадовцю (наприклад, Христя Фріланд – друга найбільш впливова людина в Канаді) брати українське громадянство складно. Але ми хочемо, щоб були молоді Христі Фріланд, що вишколюються, що приїжджають на стажування в Україну, що вчаться і що люблять Україну, готові взяти громадянство, працювати та використовувати

тів до розвитку України. Це і в суддівстві, і в прокуратурі. Є маса україномовних здібних юристів і прокурорів, які готові долучитися до цього. Я сподіваюся, що буде велика відкритість до цього. І ми зможемо тим способом долучитися до швидшого розвитку.

– Є співпраця, наскільки я знаю, з одним із львівських університетів у розробці програм. Що ще мала би держава зробити для українських, хай недільних, шкіл у діаспорі?

– Щодо шкіл, то це є ціла система. Я тільки хочу сказати щодо нашої співпраці з «Львівською політехнікою» і з Міжнародним інститутом освіти і культури та зв'язків з діаспорою – там йде чудова співпраця. І ми постійно знаходимо способи, щоб створювати інституції, щоб виховувати свідомих українців поза межами України. Як кажуть, «творити громади від колиски до могили». Бо українець родиться за кордоном – хреститься в українській церкві, ходить до

«Русским миром» намагаються окупувати навіть українців за кордоном, – президент Світового конгресу українців

– Але як відрізняється те, про що ви кажете, що людям у Росії заборонено зустрітися з вами чи бодай з ким в Україні, разом із тим російська пропаганда на провідних російських телеканалах говорить зовсім інше – про «шабаш» в Україні?

– Це є питання дезінформації і медійної війни. І ми бачимо, як активно діє російська дезінформація всюди по світі. І наша відповідальність чи наша мета – протидіяти цій дезінформації. Одне є – говорити правду. То важливо, що ми якнайчастіше і озвучували цю правду, і робили через наші медіа, через іноземні медіа, через парламенти, через громадянське суспільство. І щоб ніколи не забути про страждання українців у Росії, в Криму і на Донбасі.

– І ще головне – щоб ця інформація потрапила на територію Росії, щоб там це могли почути.

– Я думаю, що нам найголовніше – сприяти демократизації Росії. Україна тільки буде жити в мирі зі своїм сусідом Росією, як буде демократія в Росії, коли російська влада буде поважати гідність своїх громадян, так як Україна рахується з гідністю і поважає гідність громадян України, коли дійсно буде демократія. Тоді нарешті, може, колись будемо жити в мирі з Росією. Цей процес демократизації в Росії теж є однією з наших цілей.

– Ви вже згадали про музей Голодомору. Що можуть зараз зробити українці в світі для того, аби Голодомор визнавали геноцидом все більше країн?

– Визнання Голодомору геноцидом по світу – це є і був багато років головний проект Світового конгресу українців. І навіть коли був Світовий конгрес вільних українців, ми були першими, що розпочали комісію, щоб розглядати і вивчати Голодомор та просувати по світі. І завдяки співпраці між МЗС і Світовим конгресом українців ми могли просувати по всіх країнах визнання Голодомору геноцидом. Сподіваюся, що в Німеччині буде визнання Голодомору геноцидом найближчим часом. Ми працюємо далі з тими країнами, як, наприклад, сьогодні з Німеччиною. Ми вже зустрічалися з членами Бундестагу, щоб зрозуміти, яка є ситуація, щоб зрозуміти, як ми можемо це просунути. Ми працюємо тісно з посольством і з послом України в Німеччині. Я сподіваюся, що в Німеччині буде визнання Голодомору геноцидом в ближньому часі. Ми створили в цьому році мережу нащадків Голодомору. І це дуже важливий проект. І ми заохочуємо всіх українців, які є нащадками жертв Голодомору, щоб долучилися до цієї мережі. Чи людина живе за кордоном, чи живе в Україні, ми заохочуємо, щоб йти на вебсайт Світового конгресу українців, щоб долучитися до цієї мережі. Бо ми хочемо правду розказувати про Голодомор на багато поколінь.

свої фахові здібності, щоб долучитися до розбудови України. Ми бачимо успішні східноєвропейські, балтійські країни, що вони дуже ефективно використовували свою діаспору, давали їм громадянство, запрошували, щоб вони брали державну службу і ефективно могли реформувати та розвивати свої держави.

– Коли ви сказали про державну службу, я не дарма спитала про Христю Фріланд. Тому що вона є канадським високопосадовцем. І, очевидно, їй не можна, так само як і українцям зараз не можна працювати в уряді, якщо ти маєш подвійне громадянство, так само і там.

– Ні-ні. В Канаді, у США можеш мати подвійне громадянство.

– За фактом дуже багато громадян інших країн і України мають це подвійне громадянство. Я думаю, що й ви, і я неодноразово летіли в літаках і бачили, як на кордоні спочатку в Італії чи в Іспанії показують паспорт Іспанії або Італії, а на прильоті в «Бориспіль» показують український паспорт. Але це незаконно. Чи готові вони будуть легалізуватися?

– Є така якби майже «сіра» зона, де немає визначеності. Тому це також треба визначити. Також питання закону про вибори, виборчого законодавства. Все це впливає. Але реальність, що майже половина українців живе поза межами України. Понад 20 мільйонів українців живе поза межами України.

– Ну, не половина.

– Вибачте, одна третина. Декотрі кажуть, що одна половина. Залежить від того, як і хто рахує. Але, скажемо, величезна кількість! І це є люди, що кожного дня вболівають і працюють на користь України, вишколюють своїх дітей українською, українську історію викладають, займаються бізнесом, хочуть допомогти Україні. І це є один із багатьох способів, щоб заохочувати повернення. Бо світ багато більш гнучкий. Я можу жити в Канаді кілька років, потім прожити в Україні. І так буде один великий український світ.

– Привідкрийте секрет, що сказав голова Верховної Ради, на коли можна очікувати закон?

– Є невизначеність багатьох партій, багато в парламенті проти цього закону. І якраз тепер немає на порядку денному, щоб це питання озвучувати. Але ми як Світовий конгрес українців будемо працювати з усіма депутатами, з фракціями, ми будемо зустрічатися, обговорювати, розуміти, які їхні заперечення, і знайти способи, щоб ми могли це здійснити.

– Інше питання – підготовка візиту президента Зеленського до США. У США велика і впливова українська громада. Я знаю, що там готується захід із участю діаспори. А що діаспора готує?

– Вони постійно працюють і з конгресменами, з членами уряду, щоб просувати українські питання. Тепер головне на їхній (діаспори в США – ред.) адженді – це надання Україні членства в НАТО. І це буде одним із головних пріоритетів. Другий пріоритет – припинення «Північного потоку-2». І вони постійно працюють з конгресменами. Ми бачимо, що обидві партії в Конгресі підтримують наші українські питання.

– Ви можете запропонувати фахівців іноземних, які можуть допомогти в реформі судової системи? – І судової системи, і загальної щодо державного управління. Знову ми вертаємося до множинного громадянства, але ми хочемо систематизувати способи, щоб долучати іноземних діаспорських експер-

українського садочка, школи, молодечої організації, студентської, професійних, культурних, освітніх аж до домів опіки і українських центрів. Тобто цілий цикл життя. І школи є одним з дуже важливих. Але це ми як громада можемо і робимо. Ми працюємо з урядом України, щоб допомогти в цьому. Я вважаю, що наші громади, можливо, з початковим капіталом від українського уряду можуть розпочати, але вони мають бути незалежні, вони мають самі фінансуватися. І це робиться в інших країнах, як Америка, Канада, Австралія, Великобританія. І ми хочемо створити цю вмілість, цю зрілість у всіх 65 країнах, де ми маємо наші громади.

– Я якось долучилася у фейсбуці до однієї громади величезного мегаполісу. «Українці...», а далі назва міста. Я очікувала, чесно кажучи, прочитати там щось про роботу громади, про співпрацю. Але це була сторінка, там 30 чи 40 тисяч учасників, здебільшого про те, де знайти лікаря україномовного, де можна купити щось, чи в передмісті цього міста краще купувати будинок, чи ні... Побутові речі. Я так розумію, що цей величезний пласт новітніх емігрантів не охоплений впливом. Чи я помиляюся?

– Я скажу, що неможливо, щоб одна структура всіх захопила. І тому ми постійно оновлюємо, як ми працюємо зі всіма українцями. Різні мережі стараємося творити. Бо громада як суспільство розвивається. І ми мусимо разом працювати. Ми їх підтримуємо. Є організації, суспільна служба, яка працює з новими емігрантами і старається допомогти у цьому напрямку. Як, наприклад, пандемія вибухнула, то ми зразу зачали працювати з нашими громадами і посольствами, щоб допомогти тим новим емігрантам, бо вони соціального забезпечення не мали. Сказати, що ми можемо кожного українця у світі представляти, то такого немає. Але ми стараємося творити мережу і з ними співпрацювати. По-перше, треба, щоб цей новий емігрант, що приїде до будь-якої країни, чувся вдома в цій українській громаді. Ми навіть маємо такі проекти, де перекладаємо буклети, щоб вчитися на права водія, на українську мову. Бо часто приїжджають вони в якусь країну і хочуть отримати права...

– Дуже корисну річ ви провели зовсім недавно «30 до 30-ти». Це такий захід молодіжний. І це одне зі всього фактично найближчого. Але ж багато роботи і з «Пластом», «СУМом», іншими організаціями.

– Ми хотіли зібрати 30 «топ» українців до 30 (років віком – ред.). Ті, що найбільш впливові у своїх країнах, дбають про Україну і розбудовують ефективні громади у своїх країнах. І ми були дуже задоволені, що знайшли таких талановитих молодих лідерів наших громад у 20 країнах, ми їх нагородили. І сподіваємося це повторювати. Але це є показник, що наша громада є і живе, що там є молоді люди, які готові взяти на себе провід. Якраз тепер відбувається у Чернівцях Світовий конгрес українців молодечих організацій, де стараємося об'єднати і підтримати молодечі організації.

Інна КУЗНЕЦОВА,
керівник Київського бюро радіо «Свобода»,
сайт радіо «Свобода», 28 серпня 2021 року.
Kuznetsoval@ferli.org

(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/31432610.html>).

На світліні: голова СКУ Павло Грод

